

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 marca 2023 r.

Pozycja 59

POSTANOWIENIE z dnia 18 stycznia 2023 r. Sygn. akt Ts 34/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący
Bogdan Świączkowski – sprawozdawca
Jakub Stelina,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym, zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 26 maja 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.W.,

p o s t a n a w i a:

uwzględnić zażalenie oraz nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. We wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 11 września 2021 r. (data nadania) piśmie zatytułowanym „Skarga konstytucyjna” A.W. (dalej: skarżąca) wniosła „o zbadanie czy ustawa emerytalno-rentowa jest zgodna z Konstytucją”.

Pismem z 29 stycznia 2021 r. (znak: Wer.450.2.2021) Wydział do Spraw Wstępnej Weryfikacji Pism Inicjujących Postępowanie przed Trybunałem Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego – na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) – wezwał skarżącą do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez sporządzenie i wniesienie jej przez adwokata lub radcę prawnego. Pismo to zostało doręczone skarżącej 15 lutego 2021 r.

Wraz z wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 22 lutego 2021 r. (data nadania) pismem procesowym, sporządzonym przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, skarżąca przedłożyła skargę konstytucyjną podpisaną przez tego pełnomocnika, w której zarzuciła niezgodność art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, ze zm.) z art. 32 ust. 1 i 2, art. 37 ust. 1, art. 2, art. 65 ust. 1 w związku z art. 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu skargi konstytucyjnej skarżąca doprecyzowała, że konstytucyjny punkt odniesienia dla zaskarżonej regulacji wywodzi z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 37 ust. 1 Konstytucji i art. 2 w związku z art. 65 ust. 1 w związku z art. 67 Konstytucji. Zdaniem

skarżącej art. 58 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej narusza wskazane regulacje ustawy zasadniczej „z uwagi na fakt, [że] uzależnienie obliczania okresów składkowych i nie składkowych (przy rencie z tytułu niezdolności do pracy) od zgłoszenia wniosku o rentę lub przed powstaniem rażąco narusza prawo bezrobotnych (przez czas dłuższy niż 10 lat) do zaliczenia okresów składkowych i nie składkowych powstałych przed 10 laty od złożenia wniosku lub 10 lat przed dniem powstania. W rezultacie okresy składkowe i nie składkowe Ubezpieczonego występującego o rentę z tytułu niezdolności do pracy – powstałe przed okresem 10 lat przed złożeniem wniosku nie są brane pod uwagę przy wyliczeniu 5-letnich okresów składkowych i nieskładkowych. Ww. ograniczenie obliczania okresów składkowych i nie składkowych do 10 lat przed złożeniem wniosku – stanowi rażąco dyskryminację osób, których niezdolność do pracy powstawała po 30 roku życia w stosunku do osób do 30 roku życia” (s. 9 uzasadnienia skargi konstytucyjnej z zachowaniem oryginalnej pisowni).

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2021 r. – na podstawie art. 57 ust. 1 u.o.t.p.TK – skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

1) wskazanie ostatecznego orzeczenia, w rozumieniu art. 79 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna;

2) doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w związku ze sprawą, w której została złożona skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami);

3) podanie, czy od wskazanego – zgodnie z punktem 1 zarządzenia – ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 22 kwietnia 2021 r.

W sporządzonym przez pełnomocnika i wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 22 kwietnia 2022 r. (data nadania), piśmie procesowym skarżąca wykonała powyższe zarządzenie, wskazując jako ostateczne orzeczenie wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z 11 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]), przedkładając pełnomocnictwo szczególne oraz informując o niewniesieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 2021 r. – na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK – skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

1) wskazanie – stosownie do art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK – praw lub wolności wywodzonych przez skarżącą z:

a) art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) art. 37 ust. 1 Konstytucji,

c) art. 2 Konstytucji,

d) art. 65 ust. 1 w związku z art. 67 Konstytucji;

2) uzasadnienie – stosownie do art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK – zarzutu niezgodności art. 58 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej z:

a) art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji,

b) art. 37 ust. 1 Konstytucji,

c) art. 2 Konstytucji,

d) art. 65 ust. 1 w związku z art. 67 Konstytucji.

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 19 października 2021 r.

W sporządzonym przez pełnomocnika i wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 26 października 2022 r. (data nadania), piśmie procesowym skarżąca wykonała powyższe zarządzenie.

4. Postanowieniem z 26 maja 2022 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK.

W ocenie Trybunału „[w] niniejszej sprawie ostatecznym orzeczeniem o wolnościach i prawach skarżącej, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, jest (...) wyrok Sądu Apelacyjnego w K.. Przewidziany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK trzymiesięczny termin wniesienia skargi konstytucyjnej, liczony od daty doręczenia tego orzeczenia, tj. od 15 czerwca 2020 r., upłynął zatem 15 września 2020 r. Skarżąca złożyła pismo zatytułowane «[S]karga konstytucyjna» 11 września 2020 r. Gdyby braki formalne tego pisma zostały skutecznie usunięte, wówczas skarga konstytucyjna zostałaby wniesiona z zachowaniem terminu. Jak ustalił Trybunał (...), tak się jednak nie stało. W konsekwencji, skarga konstytucyjna sporządzona i wniesiona przez pełnomocnika skarżącej 22 lutego 2021 r., została wniesiona z przekroczeniem ustawowego terminu”.

Odpis powyższego postanowienia wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 14 czerwca 2022 r.

5. W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 21 czerwca 2022 r. (data nadania), skarżąca złożyła zażalenie na postanowienie z 26 maja 2022 r., w którym zarzuciła Trybunałowi „[b]łąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia a mającymi znaczenie dla rozstrzygnięcia polegający na błędnym uznaniu, iż Skarga Konstytucyjna wniesiona przez Pełnomocnika Skarżącej w ramach uzupełnienia braków formalnych stanowi nowe pismo inicjujące”, a także „[n]aruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie tj. art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK w zw. z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK – poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, iż przepisy te dotyczą osobiście skarżącej – podczas gdy przepisy o sporządzeniu Skargi Konstytucyjnej dotyczą tylko profesjonalnych pełnomocników – podmiotów, które z mocy prawa są uprawnione do wniesienia Skargi Konstytucyjnej” (s. 1 i 2 z zachowaniem oryginalnej pisowni).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym, badając w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdzono istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 37 ust. 1 pkt 4 lit. c w związku z art. 61 ust. 7 u.o.t.p.TK).

2. Wniesione zażalenie zasługuje na uwzględnienie, jednakże z powodów innych, niż w nim podniesione.

3. Należy przypomnieć, że postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym – stosownie do art. 197 Konstytucji – jest regulowane przez przepisy ustawowe (obecnie: u.o.t.p.TK). Stosownie zaś do art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną przysługuje tzw. przymus adwokacko-radcowski, o ile skarżący jest sędzią, proku-

ratorem, adwokatem, radcą prawnym, notariuszem, profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych. Nie budzi zatem wątpliwości, że skarżąca – która nie wykazała, iż jest jedną z osób uprawnionych do osobistego wniesienia skargi – nie powinna była samodzielnie inicjować postępowania skargowego pismem z 11 września 2020 r., lecz przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Niemniej jednak Trybunał w obecnym składzie ma na uwadze, że pismem z 29 stycznia 2021 r. (znak: Wer.450.2.2021) Wydział do Spraw Wstępnej Weryfikacji Pism Inicjujących Postępowanie przed Trybunałem Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego – z upoważnienia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego – skierował do skarżącej wezwanie do usunięcia braku formalnego przez sporządzenie i wniesienie skargi konstytucyjnej w imieniu skarżącej przez adwokata albo radcę prawnego. Okoliczność ta, zestawiona z zasadą lojalności procesowej (zob. postanowienie TK z 10 czerwca 2021 r., sygn. Ts 111/20, OTK ZU B/2021, poz. 113; por. także postanowienie SN z 20 maja 1999 r., sygn. akt I CKN 206/99, Legalis), przemawia przeciw odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w niniejszej sprawie w oparciu o argument, że skarga ta została wniesiona z przekroczeniem ustawowego terminu. Skarżąca zastosowała się bowiem do otrzymanego od służby prawnej Trybunału pisma.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 8 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w sentencji.